

Nils Holgersson, 1998. R. Christiane Zanger. Fotó: Helmut Pogert

A színház belső tere egy próba közben

Dalok az Alice-ból, 2011. R. Hendrik Mannes. Fotó: Michael Vogel

Katja Spiess

METSZÉSPONT

PORTRÉ A LIPCSEI LINDENFELS WESTFLÜGEL SZÍNHÁZRÓL

Kezdetben volt a szerelem: egy épület és két művész között. Michael Vogel bábművész és Charlotte Wilde zenész 2003-ban Lipcsében vendég szerepeltek a már akkor a legkeresettebb német együttesek közé tartozó Wilde & Vogel Bábszínházzal, amikor felfedeztek egy használaton kívüli, részben felújításra szoruló, bálteremmel rendelkező szecessziós épületet. A munkájukra jellemző anyag- és tárgyismeret segített Michael Vogelnek és Charlotte Wildének abban, hogy rátaláljanak erre a különleges, a színházról alkotott elképzeléseiknek tökéletesen megfelelő helyre.

Három évvel később: egy magas, sápadt arcú nő, fáradt halál, émelyítő béka, démoni kimérák – rémálombokból származó lények kísértik az alvót. Charlotte Wilde elektromos gitárzenéjétől úgynevezett Michael Vogel Giacometti-féle törekeny pálcikafiguráknak szolgáltatja ki magát gyöngéden egy utolsó táncra. Az életöröm és kétségbeesés melankolikus töredékei nemcsak Baudelaire kései prózaverseinek gondolatvilágával rokonok, de Wilde & Vogel „Spleen” című első színpadi rendezése, melyet a lipcsei Lindenfels Westflügel Színházban mutattak be, elbűvölően és nyomasztóan használja fel a régi bálterem morbid hangulatát, amely a sérüléseit és pusztulását szépités nélkül tárja elé. Az emlékezet kísérteteinek táncsterme, melyet például Wilde & Vogel rendezései, az „Exit. Hamlet-fantázia”, a „Lea”, a „Faustot játszani” népesítenek be, koncertterem képzeletszerű báb- és zenei előadások, műfajokat egyesítő színházi kísérletek laboratóriuma számára.

A színházi játéktér különös vonzereje mellett a városrész szerkezete is hozzájárult az ötlet megvalósításához. A Lindenfels Westflügel Lipcse két városrésze, Plagwitz és Lindenau között helyezkedik el, melyek a 19. század végén virágzó ipari székelyek voltak, manapság pedig az átalakulás és a fejlődés fázisában vannak. A városrészek építészeti lehetőségei egy sor művészt vonzottak ide, akik azt

galériákkal, műtermekkel és rendezvény-termekkel népesítik be. A helyszínválasztás mellett szólt a Schaubühne Lindenfels közvetlen szomszédsága is, amely a film- és ábrázoló művészetek elismert rendezvényközpontja, és az épületegyüttes fő részében található. Ellene szólt viszont az óriási kockázat: jelentős pénzügyi bizonytalanság, ami messze meghaladta a társulat gazdasági teljesítőképességét, rendkívüli felújítási igény, miközben a műemlékvédelem szigorú előírásait is be kellett tartani, a társulat beágyazottságának hiánya a lipcsei kulturális életben – mindezek veszélyeztették a projekt sikerét. A kezdeményezés célja az volt, hogy Westflügelben a bábjátszás állandóan működő, nemzetközi produkciós központja jöjjön létre. Mindenekelőtt ez a koncepció és az alapító társulat erőteljes alkotóereje teszik különlegessé a helyszínt. A Wilde & Vogel Bábszínház rendszeresen játssza a színházban saját darabjait, és új produkcióit mindig itt mutatja be. A német bábszínházi körökben újdonság a nyitás a nemzetközi színtérre, valamint más művészeti területek és színházi nyelvek irányába. A megnyitás óta Wilde & Vogel számos olyan művész darabját is bemutatta, akikkel közös produkciók vagy közös színházi ötletek kapcsolják össze: Christoph Bochdansky, Florian Feisel, az orosz mérművész, az AKHE, a lengyel társulatok, a Grupa Coincidentia és a Malabar Hotel, hogy csak néhányat említsünk. Emellett az *Expedíciók* című sorozattal, amelynek keretében különböző európai főiskolák végzős hallgatóinak előadásai láthatók, a színház az utánpótlás nevelésében is fontos szerepet játszik.

A Wilde & Vogel hálózati koncepciójához hozzátartozik a helyi kezdeményezésekkel és művészekkel folytatott interdiszciplináris együttműködés is. 2009 nyarán a Westflügel a lipcsei akcióművész Jim Whitinggal létrehozta a színházi, interaktív gépinstallációt *Deus ex machina* címmel. A Tom Grigull kurátorsága alatt városszerte megrendezett Japán

Fesztivál, az „Ohayô, Japan!” keretében, amit a kortárs és hagyományos japán színház- és táncművészetnek szenteltek, a Westflügel több japán előadó- és bábművész előadását mutatta be. A 20-as évek szalon- és táncrendezvényeinek hagyományaihoz kapcsolódva a Westflügel rendszeresen szervez úgynevezett „báli éjszakákat” – szintén szoros együttműködésben a helyi művészekkel, mint például a lengyel énekesnővel, Karolina Tribálával. Koncertek, workshopok, tárlatvezetések, kiállítások és performanszok teszik teljessé a kínálatot. A formátumok és formák sokszínűsége mindig tartalmi összefonódással is jár, egyfajta „játékidőmottó” kapcsolja össze tematikusan, és állítja szembe egymással a bemutatott produkciókat. Ugyanilyen fontos, állásfoglalásra készítő elem Robert Voss hallei grafikus bevonása. Voss a kezdetektől fogva részt vett a színházi tér kialakításában, s a „Westflügel számára készített egy kifejezetten képszerű, grafikus koncepciót.” Így a háznak kifelé

is van egy világosan megkülönböztethető, összetéveszthetetlen „kézirása” a dráma és a képzőművészet metszéspontjában.

2013 novemberében a Lindenfels Westflügel nagy báli éjszakával ünnepelte tízéves jubileumát. Ebben az évtizedben egy élő és egyben kreatív hely született meg, amely a lipcsei kulturális életből és a német bábszínház világából is kihagyhatatlanná vált. Ez ma már vitathatatlan nem csak a közönség és a sajtó szerint, de a kulturális irányítás és a helyi politika sem kérdőjelezi meg. Így történt, hogy hét év tisztán projekt alapú és önkéntes munkára épülő színházi működés után 2011-ben rendszeres városi támogatási összeget ítélték meg a színháznak. A jövőre nézve azt kívánjuk a Westflügelnek, hogy a sikeres művészi munka mellé biztos pénzügyi alapot is kapjon, hogy a tíz évvel ezelőtt elkezdett szerelmi történet minden résztvevő számára boldogan folytatódjék.

Vogelné Takács Gabriella fordítása

Spleen, (Charles Baudelaire: *Versek prózában*), 2006.
R: Hendrik Mannes

Szentivánéji álom, 2004. R: Astrid Griesbach

Spleen, 2007. R: Hendrik Mannes

Faustot játszani, 2008. R: Christiane Zanger. Fotó: Robert Voss

INTERSECTION

The Lindenfels Westflügel Theatre opened in Leipzig in 2003. Puppeteer Michael Vogel and musician Charlotte Wilde had been performing together as Wilde & Vogel when they bought an empty Art Nouveau building with a ballroom, partially in need of renovation. They chose not to beautify the building but to leave it in a damaged and semi-destroyed state. Their first production here, the intriguing and overwhelming “Spleen” took particular advantage of the morbid atmosphere of the old ballroom. Their goal, from the Westflügel’s very beginning, was to establish a permanent centre for international puppet productions. And since then, the Wilde & Vogel Puppet Theatre regularly presents the premieres of their own and others’ works here. It was a new idea for a German puppet theatre to present international theatre as well as to open their doors to other artistic areas and theatre forms. This has allowed them to present quite a few co-productions. Part of the concept behind Wilde & Vogel is interdisciplinary cooperation with local projects and artists. The diversity of formats is always coupled with the interweaving of content; a kind of motto connects the productions thematically and contrasts them. An equally important element has been the involvement of Robert Voss, a graphic artist from Halle. Voss developed an especially picture-like, graphic concept for the Westflügel. This concept gave the theatre a distinct identity that is clear and unmistakable, highlighted by a unique intersection of drama and art. Since 2011, after seven years of project-based and volunteer work, the theatre has been operating with regular municipal support in recognition of its work.